

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Економічний факультет
Кафедра економічної теорії, менеджменту і адміністрування

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Економічна теорія»

обов'язкова

Освітньо-професійна програма:	Фінанси, банківська справа та страхування
Спеціальність:	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Галузь знань:	07 «Управління та адміністрування»
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Факультет:	економічний
Мова навчання:	українська
Розробники:	Галушка З.І., завідувач кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування, професор, д.е.н. Поченчук Г.М. доцент кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування, д.е.н.
Профайли викладачів:	http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-menedzhmentu-ekonomichnoyi-teo/kolektyv-kafedry/galushka-zoya-ivanivna http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-menedzhmentu-ekonomichnoyi-teo/kolektyv-kafedry/pochenchuk-galyna-myhajlivna
Контактний тел.:	+38050 67 75 300
E-mail:	z.halushka@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle:	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=422
Консультації:	Очні консультації: за попередньою домовленістю Онлайн-консультації: понеділок з 14.00 до 16.00. Очні консультації: за попередньою домовленістю. Онлайн консультації: понеділок з 12.00 до 14.00.

1. Анотація навчальної дисципліни. Вивчення економічної теорії є основою, базисом для розуміння економічних аспектів життєдіяльності суспільства і кожного окремого індивіда. Кожна людина щодня стикається з тими чи іншими сторонами економіки: це і придбання товарів, отримання заробітної плати, використання грошей, одержання кредиту та ін. Умови існування кожної людини також оцінюються через призму стану економіки, при цьому, з одного боку, метою економічної діяльності є задоволення потреб людини, а з іншого – людина є головною діючою особою, що здійснює економічний вибір. Відповідно набуття знань щодо особливостей економічних відносин, закономірностей функціонування та розвитку економічних систем і суб'єктів, розуміння проблем ефективного використання суспільством обмежених виробничих ресурсів і шляхів досягнення максимальних кінцевих результатів є важливим для формування компетентностей висококваліфікованих фахівців у галузі фінансів, банківської справи та страхування.

2. Мета навчальної дисципліни: формування у майбутніх бакалаврів глибоких економічних знань, логіки сучасного економічного мислення й економічної культури, адекватних сучасним умовам економічного розвитку країни, навчання здобувачів базовим методам аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їхньою майбутньою професійною діяльністю.

3. Пререквізити. Для успішного вивчення дисципліни необхідно володіти навиками використання бібліографії та джерел з економічної літератури.

4. Результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (освітня програма: «Фінанси, банківська справа та страхування») вивчення дисципліни сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності в галузі фінансів, банківської справи та страхування або в процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні та спеціальні (фахові) компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

Програмні результати навчання

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	4	120	30	30	-	-	60	-	Екзамен
Заочна	1	1	4	120	14	-	-	-	106	-	Екзамен

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Основи економічної теорії та мікроекономіка													
Тема 1. Економічна теорія як наука Мета: визначити етапи розвитку, предмет, функції економічної теорії	8	2	2			4	8	1					7	
Тема 2. Економічні ресурси та виробничі можливості суспільства Мета: охарактеризувати види економічних ресурсів та можливості їх ефективного використання	8	2	2			4	8	1					7	
Тема 3. Суспільний розвиток та механізм функціонування економічних систем Мета: охарактеризувати підходи до розуміння етапів розвитку економіки та механізми функціонування економічних систем	8	2	2			4	8	1					8	
Тема 4. Ринок як економічна форма організації функціонування економіки Мета: обґрунтувати механізми функціонування ринкової економіки	8	2	2			4	7	1					6	
Тема 5. Конкуренція в ринковій економіці Мета: визначити сутність та механізм функціонування	7	2	2			3	8						8	

економічної конкуренції												
Тема 6. Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин Мета: визначити сутність та функції домашніх господарств в ринковій економіці	7	2	2			3	7	1				6
Тема 7. Підприємництво. Фірма в системі ринкових відносин Мета: визначити сутність і функції підприємництва та форми господарської діяльності в ринковій економіці	7	2	2			3	7	1				6
Тема 8. Види ринків та їхня інфраструктура Мета: охарактеризувати види ринків, їх особливості та інфраструктуру	7	2	1			4	7	1				6
Разом за ЗМ1	60	1	1			29	60	7				53
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Механізм функціонування національної економіки та світового господарства											
Тема 9. Національна економіка та показники її розвитку Мета: визначити особливості макроекономічного підходу до характеристики економіки	8	2	2			4	8	1				7
Тема 10. Розподіл національного доходу і його споживання Мета: Охарактеризувати механізми розподілу доходів та їх використання в ринковій економіці	7	2	2			3	8					8
Тема 11. Загальноекономічна рівновага та економічне зростання Мета: визначити особливості формування сукупного попиту та сукупної пропозиції та пояснити механізми встановлення макроекономічної рівноваги	8	2	2			4	7	1				6
Тема 12. Макроекономічна нестабільність Мета: обґрунтувати причини макроекономічної	8	2	2			4	8	1				7

нестабільності та її соціально-економічні наслідки											
Тема 13. Фінансова система Мета: визначити сутність та механізм функціонування фінансової системи країни	8	2	2			4	7	1			6
Тема 14. Кредитна система та регулювання грошового обігу Мета: визначити сутність та механізм функціонування грошової та кредитної системи країни	8	2	2			4	7	1			6
Тема 15. Еволюція світового господарства та глобалізація Мета: визначити етапи розвитку світового господарства та особливості його функціонування в умовах глобалізації	7	1	2			4	7	1			6
Тема 16. Форми міжнародних економічних відносин та зовнішньоекономічна політика Мета: охарактеризувати форми міжнародних економічних відносин та принципи зовнішньоекономічної політики держави	6	1	1			4	8	1			7
Разом за ЗМ 2	60	14	15			31	60	7			53
Усього годин	120	30	30			60	120	14			106

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів з дисципліни «Економічна теорія» направлена на узагальнення, засвоєння та закріплення знань по кожній темі. Вона включає наступні види робіт: опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до практичних занять, розгляд питань, які виносилися на самостійне вивчення, а також виконання індивідуального завдання у вигляді есе або реферату та презентації результатів виконаного завдання (теми індивідуальних завдань додаються у наступній таблиці).

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна ф.н.	денна ф.н.
1	Тема 1. Економічна теорія як наука Поняття школи і напрямку в економічних теоріях. Ретроспектива розвитку економічної думки. Аналіз взаємозв'язку економ теорії з іншими економічними науками	4	7
2	Тема 2. Економічні ресурси та виробничі можливості суспільства Показники економічної та соціальної ефективності виробництва	4	7

	Проблема обмеженості економічних ресурсів, графік виробничих можливостей, шляхи розширення виробничих можливостей.		
3	Тема 3. Суспільний розвиток та механізм функціонування економічних систем Аналіз елементів організаційної структури суспільства Роль держави у сучасній економіці. Об'єкти та цілі державного регулювання. Порівняльний аналіз розвитку різних типів економічних систем Аналіз ефективності розвитку різних типів економічних систем	4	8
4	Тема 4. Ринок як економічна форма організації функціонування економіки Функції грошей та їхня еволюція Особливості ринку в сучасних умовах Служба зайнятості і ринок праці в Україні	4	6
5	Тема 5. Конкуренція в ринковій економіці Монополізація сучасної економіки та основні типи ринкових структур. Антимонопольна політика держави.	3	8
6	Тема 6. Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин Економічна поведінка домашніх господарств	3	6
7	Тема 7. Підприємництво. Фірма в системі ринкових відносин Господарський Кодекс України: характеристика підприємництва і підприємств	3	6
8	Тема 8. Види ринків та їхня інфраструктура Ринок інновацій Характеристика попиту і пропозиції на ринках України	4	6
9	Тема 9. Національна економіка та показники її розвитку Аналіз динаміки макроекономічних показників України Аналіз макроекономічних показників, що характеризують процеси взаємодії виробництва і споживання	4	7
10	Тема 10. Розподіл національного доходу і його споживання Особливості та проблеми розподілу доходів у сучасній Україні Проблема нерівності в доходах. Державна політика перерозподілу доходів	3	8
11	Тема 11. Загальноекономічна рівновага та економічне зростання Показники сукупного попиту і сукупної пропозиції в Україні за час незалежності	4	8
12	Тема 12. Макроекономічна нестабільність України Аналіз процесів інфляції в Україні Аналіз системи зайнятості та безробіття в Україні Інфляція і перерозподіл доходів в Україні. Антиінфляційні заходи Засоби боротьби з безробіттям в Україні Аналіз макроекономічних показників, що характеризують економічне зростання	4	7
13	Тема 13. Фінансова система Аналіз динаміки макроекономічних фінансових показників в Україні	4	6
14	Тема 14. Кредитна система та регулювання грошового обігу Аналіз банківської системи України Розвиток кредитних відносин в Україні	4	6
15	Тема 15. Еволюція світового господарства та глобалізація Характеристики глобальної економіки Джерела розв'язання глобальних проблем людства.	4	6
16	Тема 16. Форми міжнародних економічних відносин та зовнішньоекономічна політика Регіональні ринки сучасного світового господарства: Європа, Америка, Центральна і Південно-Східна Азія. Проблеми та перспективи вступу України в ЄС.	4	7

Економічна безпека України		
Всього годин	60	106

6. Методи навчання

- вербальні методи (лекція, бесіда, диспут, пояснення, розповідь тощо);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
- пояснювально-ілюстративні методи;
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Форми та методи оцінювання:

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- фронтальне опитування;
- індивідуальне опитування;
- презентація результатів виконання індивідуальних завдань (творчих, розрахункових, аналітичних);
- реферати;
- есе;
- аналітичні звіти;
- тестування;
- тематичні контрольні роботи;
- модульні контрольні роботи;
- підсумковий контроль – екзамен.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 1 бал за кожен день порушення дедлайну). Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді тощо).

Академічна доброчесність. Здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.

Відвідування занять. Відвідування занять - обов'язкова умова виконання навчального плану дисципліни. За відсутності здобувача на практичному занятті він втрачає можливість отримати бали як результат його оцінювання по конкретній темі. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критерії оцінювання:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання різноманітних (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладення матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд здобувача щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
відмінно	A (90 – 100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)														К-ть балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів		
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	40	100
3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4	4		

7. Рекомендована література - основна

1. Галушка З.І. Економічна теорія для бакалаврів. Чернівці : Місто, 2016. 409 с.
2. Галушка З.І., Заволічна Т.Р., Сасенко О.С. Економічна теорія. Практикум : навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей. Чернівці, 2016. 90 с.
3. Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економіка: теорія і практика : підручник. Чернівці: Чернів. нац. ун-т. 2020. 232 с.
4. Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економічна теорія : підручник. Чернівці : ЧНУ. 2018. 240 с.
5. Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікро- та макроекономіки / за ред. Галушки З.І., Поченчук Г.М. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т. 2022. 190 с.
6. Економічна теорія: навч. посіб. / Л.С. Шевченко та ін.; за заг. ред. Л.С. Шевченко. 2-ге вид. Харків : Право, 2019. 268 с.
7. Несененко П.П., Артеменко О.А., Патлатой О.Є. Сучасні економічні теорії : навч. посіб. Одеса : ОНЕУ, 2017. 325 с.

8. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України URL : <https://parlament.org.ua>
2. Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
3. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Національного банку України URL: <https://bank.gov.ua>
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL : <https://mof.gov.ua/uk>
6. Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України». URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php>
7. Офіційний сайт науково-теоретичного журналу «Економічна теорія». URL: <http://etet.org.ua>
8. Офіційний сайт Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. URL: <http://www.idss.org.ua>
9. Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України. URL: <http://ief.org.ua>
10. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org/external/>

11. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua>
12. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua>
13. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
14. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>
15. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org>
16. Програма розвитку ООН в Україні URL: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/about-us.html>
17. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30 верес. 2019 р. №722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>